

Bokförlag bojkottade bokmässan i Göteborg

”Vi på bokförlaget B4PRESS anser att fokus förflyttas mer och mer från det litterära samtalet och istället hamnar på stora, kända aktörer som drar folk och pressar priserna. Utställarpriserna höjs dramatiskt och det har medfört att mindre aktörer inte längre har råd att medverka.” Det är budskapet på de gula löpsedlarna på bokförlagets fönster på Eklandagatan i Majorna.

Kvinnan som äger förlaget heter Rita och hon har drivit verksamheten i ungefär 10 år. Under dessa åren har hon också följt bokmässan i Göteborg med minskad tilltro. Hon ser hur bokmässan mer och mer har gått från kvalitet till kvantitet och menar att det inte längre har mycket med seriös litteratur att göra. Fokus läggs på person istället för innehåll, och därför valde hon att starta en egen alternativ bokmässa under en av Göteborgs viktigaste kulturhändelser. Ett tredagarsprogram med förfat-

tarbesök, uppläsningar och diskussioner står på agendan. Hon har själv en gedigen bakgrund som litteraturvetare och grafiska kunskaper så hon startade ett eget bokförlag. Hennes inspiration kom ifrån Helsingfors där det finns en statlig verksamhet med bokutgivning för mindre kommersiella projekt.

Alla har en historia

Det allsmåttiga bokförlaget är långt ifrån vad B4PRESS vill utge sig för att vara, här är det författaren själv som bestämmer. Det innebär också att författaren äger boken själv. Förlaget hjälper sedan till med distribution och marknadsföring. En viktig del är att förlaget bidrar med förlags-service och lagerhållning samt att exemplar utgår till Kungliga Biblioteket och landets sex Universitetsbibliotek.

Biblioteken privatiseras

I takt med att bokutgivning har blivit allt mer kommersiell så läggs biblioteken ned i Sverige, dessutom är det snart den krassa verkligheten att bib-

Rita berättar om bokförlaget B4PRESS i förlagets tryckeri.

lioteken privatiseras. Redan har Bibliotekstjänst ombildats till ett aktiebolag och framtiden för biblioteken går i samma spår. Det kommer att få stora följder för vad biblioteken köper in för litteratur. B4PRESS ger ut alla genrer, alltifrån skönlitteratur, fackböcker, konst- och poesi

samt till barnlitteratur. Detta är viktig litteratur som talar sitt egna språk då några av bokförlagets böcker har nått utlåningsrekord på biblioteken.

Tillgänglighet nödvändigt

Ett av bokförlagets tema under dagarna var Barnens dag. På plats under torsdagen fanns frilansjournalisten Elisabet Om-sén, som givit ut barnboken ”Pappa bor i fängelset”. Hennes erfarenhet av att ge ut en bok med egna medel, speglar hur viktig tillgängligheten av icke kommersiella böcker är. Elisabet arbetade under flera år inom kriminalvården där hon mötte föräldrar och barn som skulle hantera en situation som samhället tabubelagt. Barn till anhöriga som hamnar i fängelse är ett vanligare problem än vad någon kan föreställa sig. Elisabet berättar att då hon började med barnboksprojektet fanns omkring 10 000 barn i Sverige som dagligen lever med att ha en förälder i fängelse. Det är så förknippat med skuld och skam att ingen vill tala om det, barnen förstår inte vad som händer och blir själva offer i en stor samhälls-apparat. Hon såg behovet av ett pedagogiskt verktyg som öppnar upp till samtal.

Förutom att Elisabets långa kamp för att ge ut en viktig bok medfört att omkring 600 exemplar redan finns på biblioteken runt om i Sverige så berättar hon med tillfredsställelse i röstens en historia där en person inom socialtjänsten hört av sig till henne. En socialarbetare som tackade Elisabet för att hon fick ett mycket betydande och fint samtal med ett barn som hade läst hennes bok inför ett besök på fängelset.

Litteraturen är ett verktyg

Trots Elisabets yrkeskunskaper som journalist och med erfarenhet inom kriminalvården var det inga bokförlag som ville satsa på hennes bokprojekt.

– Alla sa att det var en viktig bok, säger hon. Kriminalvården, socialtjänsten och många mer

var helt överens med henne om behovet, men ämnet föll mellan stolarna. Till slut kom hon i kontakt med frivilligorganisationen Solrosen som tillhör Göteborgs Räddningsmission, en verksamhet som stödjer barn och unga med familjemedlemmar i fängelse. Solrosen gav bekräftelse på vikten av att ta ämnet på allvar när personalen delade med sig av sina kunskaper och erfarenheter i arbetet med barnboken. Ett samarbete som lever vidare än i dag. Carina Sjölin, psykolog och en representant för Solrosen, fanns på plats för att svara på frågor kring ämnet.

– Att 10 till 12 barn om dagen utsätts för att någon anhörig hamnar i fängelse är ett mycket dolt problem i Sverige och Solrosen såg boken som ett verktyg att binda upp barnens egna händelser kring, säger Carina.

Gör viktiga projekt möjliga

Om bara kommersiella böcker finns tillgängliga i framtiden, vad kommer det att innebära för samhällsutvecklingen? Vems röster och frågeställningar kommer att forma nästa generation. TV, bio och andra kommersiella medier matar oss dagligen med våld och kriminalitet som formar vår verklighetsuppfattning. Men inga resurser finns för ett så enkelt och viktigt verktyg som en barnbok om en pojke som skall besöka sin pappa i fängelse. Elisabet har nu blivit ännu mer övertygad om att tillgängligheten av böcker som denna har ett stort behov och hon arbetar redan på nästa bokprojekt som vänder sig till lite äldre barn i 9–12-års åldern.

– Men då ska jag också ta in barnen i projektet, säger hon. Jag vill samtala och undersöka på djupet om mitt budskap når fram. Hon går sen för att läsa högt ur boken för en grupp barn som besöker B4PRESS under torsdagens tema som var Barn & Ungdom. Fredag- och lördagens tema var Konst & Poesi och Skönlitteratur.

Text och foto:
Git Skoglund

Priset består av 40 000 kronor och en tvådelad tavla av Sandra Nyberg.

Ung litterär tidning får pris

För fjortonde året i rad delar Föreningen för Sveriges Kulturtidskrifter ut ett pris till Årets kulturtidskrift. I år går det till ungdomstidningen Ponton.

Juryen som består av Birgitta Boucht, Måns Broo, Monika Fagerholm, Thomas Rosenberg och Heidi von Wright motiverar valet med:

”Ponton är en litterär tidskrift av och för ungdomar, med texter av skribenter i åldern 14–21 år. Läsekretsen är däremot inte bunden till en viss ålder, tvärtom. Ponton karakteriseras av ett nyfiket samtal där många grupper möts: författare, läsare, kritiker, texter, bilder. Här utformas, prövas och levs olika estetiker med vild och smittande energi.

Ungdomarna skriver och läser mer avancerat än många vuxna gör – orädda och hängivna

kastar de sig över och låter sig inspireras av allt från Proust, Edith Södergran och Willy Kyrklund till Dennis Cooper. De ingår i ett avundsvårt och livsviktigt sammanhang där man respekterar, stimulerar och backar upp varandra. Pontons redaktion har med engagemang och viljekraft lyckats skapa ett forum för många röster, också nordiska. En hoppfull bro in i framtidens litterära värld.”

Priset delades ut till tre av redaktionen unga medarbetare på en fest arrangerad av Sveriges Kulturtidskrifter under Bok- och biblioteksmässan i Göteborg. De passade på att tacka alla ungdomar som har bidragit till tidningen. Utöver prissumman på 40 000 kronor får Ponton också en tvådelad tavla av konstnären Sandra Nyberg.

Ponton kommer ut fyra gånger per år och det är fritt fram för

unga skribenter att skicka in sina texter. ”Syftet med Ponton är dels att inspirera, dels att vara ett forum för unga tankar och värderingar” beskriver redaktionen tidningen.

Blandat med poesi och noveller finns också porträtt av kända författare och recensioner av nya böcker. Det är viktigt, snyggt och intressant. Varför fanns det inte en sådan här tidning när jag var tonåring?

Text och foto: Sofia Härén

RÄTTELSE:

I MM nr 38, sid 12, var det fel datum för Anna-Lisa Obels PM. Det ska vara 1970-09-01.